

ESPEDALSVATNET FISKESAMEIE

ÅRSMELDING 2023

Innhold:

0. Styret, valgkomiteen, oppsyn, revisorer, **s.2.**
1. Organisasjon, drift, salg fiskekort, **s.3.**
2. Salg fiskekort 1999 - 2023, **s.4.**
3. Fangst statistikk 2023, **s.5.**
4. Totalfangst 2023, Gj.snittsvekt oter, stang og garnfanget ørret, **s.6.**
5. Dokumenterte fangstresultater 1999 - 2023, **s.7.**
6. Innrapportert storørret, fangstuttak kg. pr. dekar, **s.8.**
7. Diskusjon og kommentarer, s. **9 - 11.**
 - a. Vil vi ha mer ørret i Espedalsvatnet?
 - b. Fiskeglede
 - c. Ekspertuttalelser
 - d. Status quo
 - e. Eventuelle tiltak
 - f. 2023
 - g. Hevder ørreten territorium?
9. Litt historikk om Espedalsvatnet, **s.12.**
10. Antall sik pr. ørret, **s.13.**
11. Bekselkjøer, **s.13.**
12. Dugnadsfiske etter 15.oktober, **s.13.**

Styret har bestått av:

Lars Eggen, 2022	Formann	Varam.	Ole Petter Foss
Roy Melfjord, 2020	Kasserer	Varam.	Georg Megrund
Wenche Iverstuen, 2021	Sekretær	Varam.	Erling Megrund
Geir I. Paulsrud ,2023	St.med.	Varam.	Arne Helge Dalen
Tor Suleng	St.med.	Varam.	Ole Petter Kleiven

Valgkomiteen har bestått av:

Björg Simonsen, 2021
 Erling Megrund, 2022
 Torger Norgården, 2023

Oppsyn 2023:

Erling Megrund
 Dag Helge Lianes
 Roy Melfjord

Revisorer:

Arthur Bredli
 Turid Gillebo

Salgsteder fiskekort:

Nærbutikken Svatsum
 Espedalen Fjellstue
 Helvete kafe
 Strand Fjellstue
 Eggen
 Inatur

Organisasjon:

Det har vært avholdt 1 styremøte, samt noe kontakt på telefon.

Drift Espedalsvatnet:

Bjørn Iverstuen, Rolf Nordlien, Maribu, Lars Eggen, Roy Melfjord, Bjørg Simonsen og Dag Helge Lianes har levert fangstrapport, garnfiske.

Salg av fiskekort:

2023: 266 **kort** 133 mottatte rapporter 50 % rapportering

Inatur: 242 salg, kr.33852,- , (131 fangstrapporter)

Nærbutikken: 1 salg, ingen fangstrapport

Espedalen Gjestehus: 20 salg, kr 1454,-, ingen fangstrapport

Eggen: 3 salg, kr. 2566,-, 2 fangstrapporter

Helvete Kafe 0 salg

Strand Fjellstue: Ikke fått tak i salgsrapport

Salg av fiskekort 1999 - 2023:

År	Solgte kort	Mottatte rapporter	% rapportering
1999	273	7	2,56
2000	249	13	5,22
2001	189	49	25,92
2002	173	67	38,73
2003	190	80	42,10
2004	235	104	44,26
2005	226	106	46,9
2006	207	57	27,54
2007	195	70	35,9
2008	219	54	24,66
2009	216	46	21,3
2010	183	41	22,4
2011	193	35	18,1
2012	168	119	71
2013	150	96	64
2014	137	94	68,6
2015	113	89	78,8
2016	219	150	68,5
2017	203	146	71,9
2018	202	25	12,4
2019	198	111	56,1
2020	355	186	52,4
2021	292	177	60,6
2022	286	172	60,1
2023	266	133	50

Fangst - statistikk 2023

	Sik.ant	Sik kg	Ørret ant	Ørret kg	Sik gj.snitt	Ørret gj.snitt	Gram sik/garnatt	Gram ørret/garnatt	Garnetter total
Sameier e garn	3445	1365,5	402	172,5	396	429			
Oter	7	1,69	263	69,6	241	265			
Stang isfiske	2	0,5	59	16,3	250	276			
Total	3454	1367,7	724	258,4	396	357			

Merknad 1: Dype lange garn regnet om til 1,5m x 30m. Dvs. ett 6m x 60m, ei natt, blir 8 garnetter av 1,5 x 30m.

Grunnen til dette er generell praksis, slik gjør man det i andre vann.

Dette for å få ett sammenligningsgrunnlag.

Se utregning a. under.

Merknad 2:

Snittstørrelsen på garnfanget sik

2016: 365g

2017: 308g, -15,6%

2018: 302g, - 1,9%

2019: 314g, + 4%

2020: 320g, +1,9%

2021: 315g - 1,6%

2022: 313g - 0,63%

2023: 396g + 26%

$(83g(396 - 313)/313g \times 100 = 26\%)$

a. Garnnetter utregning:

683(60m x 6m) x 8 = 5464

323(30m x 3) x 2 = 646

1,5m x 30m = 564

Total = 6674

Totalfangst 2023:

Sik: 1367,7 kg, 3454 stk, gj.sn.vekt: 396 gram

Ørret: 258,4 kg, 724 stk., gj.sn.vekt: 357 gram

Total: 1626,1 kg, 4178 stk.

Gjennomsnittsvekt for oter/stang og garnfanget ørret

År	Gj.vekt, oter	Ant fisk/tot.kg	Gj.vekt stang/ant fisk	Gj.vekt garn/ant.fisk
2004	158 g			
2005	173 g			
2006	156 g			
2007	179 g			
2008	214 g			
2009	221 g			
2010	176 g			
2011	238 g			
2012	253 g			
2013	224 g			
2014	238 g	106 ørret/28,7 kg		
2015	383 g	192 ørret/71,8 kg		
2016	478 g	212 ørret/101,4 kg		465g/323stk
2017	559g	132 ørret/73,8 kg		471g/304stk
2018	322g	45 ørret/14,5 kg		432g/380stk
2019	228g	171 ørret/39 kg		421g/385stk
2020	242g	154 ørret/37,2 kg		433g/405stk
2021	242g	186 ørret/45,1 kg	218g/61stk	449g/367stk
2022	254g	269 ørret/68,2 kg	123g/195stk	401g/556stk
2023	265g	263 ørret/69,6kg	276g/59 stk	429g/402stk

Dokumenterte fangstresultater:1999 - 2023

År	Kg.sik	Kg.ørret	% ørret	Gj.sn.vekt sik	Gj.sn. vekt ørret
1999	3242	127,5	3,8		
2000	2372,1	128,85	5,15		
2001	3176,4	144,1	4,34		
2002	2909,82	189,1	6,1		
2003	3023,65	220,7	6,8		
2004	2265,65	224,92	9,03		
2005	2884,4	215	8,05		
2006	1781,3	186,3	9,47		
2007	3254,65	266,7	7,56		
2008	1379	170,4	11		
2009	2314	159	6,4		
2010	2307,4	134,55	5,83		
2011	2269,3	85,04	3,6		
2012	3138,6	158,7	5,05		
2013	2901,5	91,2	3		
2014	3015	105	3,3		
2015	671	204,1	23,3		
2016	864,6	291,3	25,2	365	458
2017	1277,2	219,5	14,7	308	471
2018	2012,6	178,8	8,2	302	421
2019	2543,9	218	7,9	314	358
2020	3169,5	235,6	6,9	320	354
2021	2844,6	223,2	7,3	315	364
2022	2372,4	315,3	11,7	313	309
2023	1367,7	258,4	15,9	396	357

Utgregning 2023: $258,4/1626,1 \times 100 = 15,9\%$

Innrapporterte storørret:

	1-2 kg	2-3	3-4	4-10
2016	14	3		
2017	10			
2018	16	2		
2019	6	1		
2020	5	2		
2021		1		
2022	8	1	1	
2023	6	1		1 (6,5kg 10 år)

Fangstuttak kilo/dekar.(Total kg dividert på 4400 kv.m)

År	sik	ørret	total
2014	0,67	0,02	0,7
2015	0,15	0,05	0,2
2016	0,2	0,07	0,26
2017	0,28	0,05	0,34
2018	0,46	0,04	0,5
2019	0,58	0,05	0,63
2020	0,72	0,05	0,77
2021	0,64	0,05	0,7
2022	0,54	0,07	0,61
2023	0,31	0,05	0,36

Diskusjon og kommentarer:

Kvaliteten på både sik og ørret er bemerkelsesverdig bedre.

De fleste sik har et fettlag liggende utenpå innvoller og ørret(400g +) har en fin rødfarge i kjøttet. En del mindre ørret har også begynt å få rød farge.

Det er verdt å merke seg at ørreten fortsatt er i mindretall, i forhold til mengde sik.

Gjennom alle disse år med dokumenterbare fangstresultat, viser det hvor vanskelig det er å få opp mengde ørret.

I motsetning til siken har ørreten det handikappet at den er lett fangbar på alle slags fiskeredskaper.

I tillegg er Espedalsvatnet antageligvis ikke et godt vann for rekruttering av ørret.

Det er få gyte elver og dårlig med gjemmesteder for ørretyngel.

a. Vil vi ha mer ørret i Espedalsvatnet?

- **eller**, er vi fornøyd med dagens ørret produksjonen i vannet? Er vi fornøyd, trenger vi ikke gjøre/vurdere flere tiltak, men vi bør opprettholde dagens tiltak.
- er det i det hele tatt mulig?
- fisker vi slik at siken får/har overtaket?

Det er viktig å forstå at det vi gjør i dag, virker først om 6-8 år.

Totalfangst **ørret** de siste 10 år er 2340,4 kg som gir 234 kg i snitt pr år.

Totalfangst **sik** de siste 10 år er 23022 kg, gj.snitt 2302 kg pr. år.

Gj.snittet av ørret uttak de siste 10 år, er 12,74% av totalfangst(sik + ørret).

Her er det lett å bli lurt av tallene, da % - andel ørret øker hver gang når mengde sik minker!

Det er verdt å merke seg at uttak ørret er omtrent det samme uavhengig av hvor mye sik vi tar ut.

Dette kan bety at ørreten hevder et territorie og er lettere fangbar enn sik.

b. Fiskeglede

Fiskeglede på Espedalsvatnet **handler om å ta ørret**, for de aller fleste. Rekreasjon, naturopplevelse og hva man får igjen for et kjøpt fiskekort.

Et godt ørretfiske med stang, helst fluestang, er det optimale, vil mange hevde.

c. Ekspertuttalelser

Jon Museth(NINA) og Utmarkstjenester AS(undersøkelsen fra år 2000), sier at oterfiske bør avskaffes dersom man vil ha en større ørretbestand.

Oterfiske har en tendens til å ta den sprekeste og fineste småørreten(100-250 grams, 3-5åringer) som ofte beiter på enda mindre fisk(0 - 2 åringer).

d. Status quo

I Espedalsvatnet er otersesongen 3 måneder, mens i de fleste andre vann er sesongen 1 - 2 måneder. Styret mener sesongen burde begrenses, og foreslår 15.juni - 15 august.

Garnfiske er selektivt(tar fisk som passer maskevidden). Minimum maskevidde er 40mm.

Gj.snitt størrelsen ørret, er ifølge Lars Eggens fangstlog (2023) 440 g, sløyet, (204 stk/89,7kg).

Plassering av garn har en betydning

Øistein Rieber, på Espedalen Fjellhotell fikk fin ørret på Valdrestjern, men etterhvert fikk de bare sik.

Ytterligere økning av maskevidde har ikke vært diskutert hverken i styret eller med eksperter.

Det er også kommet inn forslag om å frede Valdrestjern helt for garnfiske. Samt starte fredningen(da for stang) fra 1.september.

Dette er grep som påvirker ørretbestanden, om ca 7år,...

e. Eventuelle tiltak:

1. Fortsette med dugnadsfiske.
2. Redusere otersesong.
3. Fredning Valdrestjern garnfiske, totalt eller periodiseres.
4. Utvide fredning Valdrestjern fra 1.september(i fra gjeldende 15.sept).
5. Vurdere isfiskeregler.

f. 2023

Fangstmengden på sik var lavere i år enn snittet de siste 24 år, dette skyldes i hovedsak at fisket etter 15. oktober måtte avbrytes pga av kaldt vær.

Uttak sik:

1367,7 kg, 3454 stk

Uttak ørret:

258,4 kg 724 stk

Total: 1626,1kg og 4178 stk.

Dette er i all hovedsak fisk som er definert som stor(over 30cm) i følge fiskeundersøkelsen år 2000.

Totalt i år 2000, ble bestanden av fisk på 30cm+ estimert til 8354 individ. Så, årets fangst burde være tilstrekkelig for å holde vannet i hevd, i følge eksperter som var her og gjorde fiskeundersøkelser i år 2000.

Gj.snitt størrelsen på sik gikk opp 26 %(313 gram til 396 gram).

Den kraftige oppgangen skyldes i hovedsak at mindre sik er tatt i gytetiden.

Storørret

Lars Eggen tok en ørret, 6,5 kg, lengde 765 mm, på garn.

Det ble sendt skjellprøve til Jon Museth(NINA).

Alder 10 år. 5 året var den 30,7cm. Beregnet vekst mellom 5-6 år er 20 cm!

g. Hevder ørreten territorium?

Etter diskusjon med erfarne fiskere kan det se ut som ørret hevder territoriet overfor sik, altså at den jager bort siken. Vi snakker da om sik og ørret av samme størrelse.

Dette ser vi først å fremst der ørreten sitter på garn, veldig ofte er det ingen sik i nærheten av ørreten.

Dette stemmer også med det Huitfeldt-Kaas skrev på 1920 tallet, der de hevder sik og ørret utnytter hver sine næringsområder.(siken går mer pelagisk).

Litt historikk om fiske på Espedalsvatnet

På 1920-30 tallet, det store tjukefisket, vanlig størrelse 100-120g(O.Kjernlie).

Hans Dalbakken skrev t.o.m. et dikt på 3 vers om dette tjukefisket!

De første sik som er registrert fanget, ble tatt i mellomkrigstiden, ifølge O.Kjernlies notiser.

Gytetiden for ørret er midt på vinteren, fredningstid 1/1 - 15/2, fram til ca 1940.

I flere hyttebøker er det notert eventyrlige fangster, i forhold til dagens fangster(ref. Espedalen, Det var en gang)

Lite dokumentasjon garn- og dragnettfiske.

Det ble fisket med garn både av fastboende og hyttefolk

Ørretgarn minimum 28mm, sikgarn 52mm(O.Kjernlie)

1952 26mm minimum

1970 24mm minimum

Oterfiske ble mer vanlig.

På 50-tallet kom nylongarn.

På 60 tallet kom senegarn.

Rolf Megrund forteller at han og Johan Megrund dro med seg et lite hus på ski, når de fiska på isen.

Den minste fisken spiste de sjøl og den største fisken solgte de bl.a. til Dalseter.

Lars Eggen tok over 1000 småørret i vintersesongen på slutten av 70 tallet.

Dette alene er flere ørret på antall enn det er rapportert inn årlig de siste åra.

Utover 1980 tallet virker det som ørreten er blitt nesten borte.

Det kan rett og sløtt se ut som ørreten ble for hardt beskattet, i forhold til sik, helt i fra mellomkrigstiden.

Antall sik pr. ørret i følge Lars Eggens fiskelog:

2023: 17,3 sik pr. ørret

2022: 13,6 sik pr. ørret

2021: 31,6 sik pr ørret.

2020: 32 sik/ørret.

2019: 28 sik/ørret.

Bekselkjøer

Bekselkjøer(2,3,4 og 5 åringer): (ref.L.Eggen sin fiskelog).

Note: Bekselkjøer er ørret som setter seg fast i garnet med kun tennene eller bikslet. De er altfor små i forhold til maskevidde brukt.

Denne registreringen kan kanskje i år gi en indikasjon på økende/minkende tilvekst av ørret i Espedalsvatnet.

De settes selvfølgelig ut igjen, hvis de overlevde `øvelsen`.

114 småørret 2023

316 småørret 2022

332 småørret 2021

133 småørret 2020,

115 småørret 2019

132 småørret 2018

109 småørret 2017

Dugnadsfisket

Det ble tatt mindre fisk i gytetiden etter 15 oktober, pga kulde.

Bjørn Iverstuen, Kåre Slåen og Lars og Linda Eggen deltok.

790,3 kg med sik ble innveid i fiskemottaket på Eggen etter 15 okt., kompensasjonskvoten var på 2000 kg.

Lars Eggen(sign.) Wenche Iverstuen(sign.) Roy Melfjord(sign.)

Geir Ingar Paulsrud(sign.) Tor Suleng(sign.)